

More Liars

Sten Ebbesen & Paul Vincent Spade

Introduction I by S. Ebbesen

Introduction II by P.V. Spade

Bibliography and Texts by S. Ebbesen

INTRODUCTION I

Probably the commonest form of the Liar-paradox in medieval logic is the one presented by the anonymous late 13th-century author of some questions on the *Elenchi* as follows:

Consequenter quaeritur utrum aliquo incipiente sic loqui 'ego dico falsum' dicat verum vel falsum determinate.

The next question is whether someone whose first utterance is 'I speak a falsehood' determinately speaks a truth or a falsehood.¹

But several other variants occur, including some involving more speakers than one. Another anonymous commentator on the *Elenchi*, writing at less than two decades' distance from the one mentioned above, operates with three speakers. The first one says "You speak a falsehood" to the second who says the same to the third who says the same to the first:

Item, ponamus quod tres sint loquentes, et primus dicat secundo 'Tu dicis falsum', et secundus tertio similiter, et tertius dicat similiter <primo>. Primus aut dicit verum aut falsum. Si dicas quod ipse dicit verum, cum ipse dicat 'Tu dicis falsum' ad secundum, illud quod dicitur a secundo est falsum, et secundus dicit 'Tu dicis falsum' ad tertium, ergo illud quod tertius dicit est verum. Sed tertius dicit ad primum 'Tu dicis falsum', ergo illud quod primus dicit est falsum, et prius dictum est quod verum; ergo simul dicit verum et falsum. <Sed verum et falsum sunt contradictorie> opposita, ergo contradictorie opposita² simul eidem insunt. -- Si tu dicas "Primus dicit falsum", ex hoc arguo: Primus dicit falsum per te, et nihil aliud dicit nisi 'Tu dicis falsum' ad secundum, ergo secundus dicit verum; et secundus non dicit ad tertium nisi quod ipse dicit falsum, ergo hoc est falsum quod ipse dicit; et tertius dicit de primo quod ipse dicit falsum, et in hoc dicendo falsus est,

1. Incertorum Auctorum Quaestiones super Sophisticos Elenchos, ed. S.Ebbesen, Corpus Philosophorum Danicorum Medii Aevi VII (Copenhagen 1977), qu. 94, p. 221.

2. opposita: posito *ms.*

ergo primus dicit verum et falsum. Ergo quacumque parte data, opposita simul¹ eidem insunt.²

The story about the three men is presented in one of the preliminary arguments of a question. In the response, the master refuses to accept the story, because there is an implicit inconsistency between elements of the set-up of the situation:

Cum dicitur "Ponamus quod tres sint loquentes" etc., dicendum est hic quod illae propositiones in se possibiles sunt, inter se tamen sunt impossibiles, et ideo heae propositiones tamquam unum positum possibile non debet admitti, quia implicat impossibilia composita, et est sophisma contradictionis, et tale sophisma est quod concesso posito impossibile est evadere contradictionem. Quod illae propositiones sint inter se impossibiles patet. Primus dicit per casum 'Tu dicis falsum', et in hoc quod ipse hoc dicit asserit se dicere verum; et tertius asserit illud esse falsum quod primus dicit, quoniam tertius dicit primo 'Tu dicis falsum', unde veritas unius repugnat veritati alterius, quia si haec sit vera 'Tu dicis falsum' quam profert tertius, oratio quam profert primus non poterit esse vera, quia tertius dicit primum mentiri; si tunc ipse dicit verum, primus mentitur; et manifestum est, si mentitur non dicit verum, immo tunc dicit falsum si aliquid dicit; manifestum est ergo quod veritas dicti tertii repugnat veritati dicti primi. Et propter hoc, si tu concedas haec inter se, manifestum est quod repugnantia concedis, et ideo impossibile est evitare contradictionem. Et totum illud quod iam dictum est satis manifestat deductio sophismatis intuenti.³

Another sophisma, again involving more than one speaker, occurs in John Buridan's questions on the *Politics*. Socrates solemnly vows to enter a monastery if the abbot will speak the truth to him. When he arrives for an interview with the abbot, he is met with the utterance, "You will not enter this monastery":

Voveat Sortes solemniter quod ipse intrabit religionem talem, si abbas illius loci dicat sibi verum. Tunc si Sor veniat ad abbatem, et dicat sibi abbas 'Tu non intrabis religionem', tunc si intrat religionem, ergo abbas non dicit verum, et sic <non tenetur intrare religionem, sed si non

1. simul: similiter ms.

2. Anonymus, Quaest. SE; ms. Cambridge Gonville & Caius 611/341, fol. 14vA-B. This commentary is a late 13th-c. English work. The same way of staging the paradox is employed in an earlier text, *Insolubilia Monacensia*, ed. De Rijk (1966) 109; there Socrates says 'Plato lies', Plato says 'Cicero lies', and Cicero says 'Socrates lies'.

3. Id., 15rA

intrat religionem, ergo abbas dicit verum, et sic> tenetur intrare religionem iuxta casum¹

Buridan does not think the vow is binding in this case, and he adds a remark about the proper treatment of someone who on purpose made his vow in that way:

Dicitur quod debeat intrare religionem. Et dicitur ulterius quod est repugnantia post voti emissionem, et sic non oportet quod obliget. Et scienter faciens tale votum debet puniri et penitere.²

*
* *

As the bibliography below will demonstrate, the stream of papers on medieval treatments of the Liar shows no signs of drying up. But in this decade the swelling stream of interpretative papers has not been matched by a similar surge in relevant text-editions. In particular, the 13th-century material remains largely unknown, and accounts of its theories tend to be based on summaries provided by 14th-century sources. This is why I have decided to publish extracts from some 13th commentaries on the Aristotle's remarks about the Liar in *Sophistici Elenchi* c. 25 (fallacia secundum quid et simpliciter) as well as a couple of questions occasioned by the defence in *Metaphysics IV* of the principle of contradiction. Especially as regards the *Metaphysics* commentaries, there is much more unpublished material for future research to deal with. A third source for future research to tap is sophismata.

Paul Spade (Indiana University, Bloomington), who has done more research on medieval Liars than anyone else, has been so kind as to provide some comments on the contents of the new texts. See "Introduction II", below.

The texts are these:

1. Robertus (presumably Kilwardby), *Comm. SE*. Probably from the 1240s. The edition is based on ms *P* = Paris BN lat. 16619; all deviations from *P* are indicated, and so are major variants from the other ms, *C* = Cambridge, UL, Peterhouse 205.

2. Nicolaus Parisiensis, *Comm. SE*. Mid-13th century. Transmitted in only one ms, viz. *P* = Praha MK L.76 (= 1322).

1. Johannes Buridanus, *Quaestiones super octo libros Politicorum Aristotelis* (Paris 1513, rp. Minerva: Frankfurt 1969) qu. VI.7, fol. 92rA. The addition in <...> is by me; I have not consulted any manuscript.

2. Op.cit. fol. 92rB

3. Anonymus Monacensis, *Comm. SE*. Date probably towards mid-13th century. Mss: *A* = Admont Stiftsb. 241 and *M* = München BSB clm 14246. For the latter ms, cf. Grabmann in *Mittelalterliches Geistesleben* 2: 227ff, München 1936. My edition is based on *A*; all deviations from that ms are recorded in the apparatus.

4. Robertus de Aucumpno, *Comm. SE*. Mid-13th c., perhaps 1260s. The edition is based on ms *C* = Cambridge, UL, Peterhouse 206, which I have collated with *P* = Paris, B.Maz., 3489. The apparatus registers all deviations from *C* and major variants from *P*.

5. Anonymus Zimmermanni, *Quaest. Metaph.* Probably from about 1270. List of questions in A. Zimmermann, *Verzeichniss ungedruckter Kommentare zur Metaphysik u. Physik des Aristoteles*. Series *Studien u. Texte zur Geistesgeschichte des Mittelalters*. Brill: Leiden/Köln 1971. Ms: *C* = Cambridge, UL, Peterhouse 152. Unfortunately part of the corrections entered in the inner margin have been rendered illegible by tight binding.

6. Anonymus, *Quaest. Metaph.* from ms *C* = Peterhouse 152, ff. 322-351). Probably 1270s. List of questions in Zimmermann *op. cit.*

The ms transmission of discussions about the Liar is rarely good. It is much too easy to commit mistakes in these texts where the words 'verum' and 'falsum' are endlessly repeated. I have tried to figure out how the argumentation runs in each case, but no doubt many corruptions remain in the printed version.

INTRODUCTION II

According to the best estimate, the seven questions presented here were all written between about 1240 and sometime in the 1270s. This puts them in what I have elsewhere called the "early or seminal stage" of the mediaeval *insolubilia*-literature, which began about 1200 and lasted until the appearance of Thomas Bradwardine's *Insolubilia* around 1320.¹ Although our knowledge of the *insolubilia*-literature in this early period is still far too meager, the texts edited here provide us with some new information. The texts are difficult, and in some places the argument is not altogether clear, but it is possible nevertheless to draw connections linking these texts to others in the early *insolubilia*-literature.

1. See Spade (1987) for a discussion of this early period in the literature.

The mediaeval literature on *insolubilia* took its first inspiration from *Sophistici elenchi*, 25, 180a38-b7, part of Aristotle's discussion of the fallacy *secundum quid et simpliciter*.¹ Although the discussion there is by no means clear, and although Aristotle nowhere explicitly formulates what would later be called an "*insolubile*" or clearly states exactly how his solution to such a paradox would go, nevertheless he does say that "nothing prevents" an *insolubile* from being absolutely (*simpliciter*) false, but true in a certain respect (*secundum quid*).²

It is not surprising, therefore, that the first four questions edited here, all from commentaries on this passage from the *Sophistici elenchi*, treat the paradoxes within the framework of the fallacy *secundum quid et simpliciter*.³ What is perhaps surprising, however, is the variety of ways this fallacy is appealed to to solve the paradox, despite what appears to have been Aristotle's intention.

Kilwardby (ca. 1240), for instance, argues that if someone says only "I am saying a falsehood", the actual sentence uttered is (absolutely⁴) false. Nevertheless, he goes on, the one who utters that sentence utters something that is *neither* absolutely true nor absolutely false.⁵ But then what about Aristotle's own statement that "nothing prevents" it from being false? Kilwardby recognizes the objection (see his objection 1), but his reply is obscure.

Kilwardby's approach attempts to distinguish between a sentence considered absolutely and in itself and the same sentence considered as an object of reference in a statement. In the first way, the sentence 'I am saying a falsehood' is absolutely false, but in the second way - for example, as the referent of the term 'falsehood' in the statement 'I am

1. See Spade (1973).

2. *Translatio Boethii*, ed. B.G. Dod, *Aristoteles Latinus VI.1-3*. 49-50: neque si bene iurat, hoc aut secundum hoc, necesse est et bene iurare; nam qui iurat periuraturum bene iurat periurans hoc solum, bene autem iurat non; neque qui dissuadet suadet, sed quid suadet; similis autem ratio et de eo quod est mentiri eundem simul et verum esse; sed quia non est facile inspicere, utro modo quis assignet simpliciter verum esse vel mentiri, difficile videtur. Prohibet autem eundem nichil simpliciter esse mendacem, quo autem verum vel aliquo, et esse verum aliquem, verum autem non.

3. In fact the authority of this passage was so great that, even in the later stages of the mediaeval insolubilia-literature, the framework of the fallacy *secundum quid et simpliciter* was more or less artificially imposed on theories that in fact had very little to do with what Aristotle intended.

4. See the reply to objection 3: "Si consideretur absolute et in se, sic est falsum simpliciter ...". Curiously, Kilwardby conspicuously avoids the adverb 'simpliciter' in stating this conclusion elsewhere in his discussion. See especially his first sub-question, but also the several appeals to that conclusion in the arguments in the second sub-question.

5. This second claim appears to have been held also by the anonymous author of a little "Notandum" from before 1307, found in ms Cambridge, Gonville & Caius College, 668*/645, fol. 76r, and also by Richard Kilvington in the 1320s. See Spade (1987) p. 32 and nn. 48-9.

saying *this* falsehood' - it is *not* absolutely false. (See the reply to objection 3.) This distinction, it must be said, does not really help very much in solving the paradox. But, more important for our present purpose, notice how Kilwardby has appealed to the fallacy *secundum quid et simpliciter* in a way that is quite different from what Aristotle suggested in his text.

Nicholas of Paris (1250s?) refers to two previous opinions that likewise depart from Aristotle's own approach. According to the first view, one who says that his is speaking - and so, presumably, all the more one who says that he is speaking a falsehood - is not saying anything at all absolutely, but only in a certain respect. Here the expressions '*simpliciter*' and '*secundum quid*' are applied not to truth and falsehood, as they are in Aristotle's text, but to the act of *speaking*. Nicholas rejects this view as contrary to Aristotle, and cites the passage in which Aristotle says that "nothing prevents" the paradox from being absolutely false but true in a certain respect, which this view would apparently now allow.

Note that the characteristic claim of this opinion, that one who says he is saying a falsehood is not really saying anything at all absolutely but only in a certain respect, may be taken as a qualified form of the theory known as *cassatio*.¹ According to that theory, *insolubilia* lack sense or fail to make a statement. '*Nil dicis*' ("You are saying nothing") is the phrase typically associated with this view. Nicholas' first previous opinion may thus be viewed as a version of *cassatio* on which the framework of the Aristotelian fallacy *secundum quid et simpliciter* has been imposed: "*Nihil dico simpliciter sed secundum quid.*"

The second previous opinion Nichols refers to (and rejects on the basis of the same text) proceeds by "diminishing" falsehood. This appears to mean that the *insolubile* is not false absolutely, as Aristotle had suggested, but only in a certain respect (and so only in a "diminished" sense). The basis for this view seems to be a notion of supposition or reference absolutely and in a certain respect.² A similar notion of supposition was used in the context of *insolubilia* by Lambert of Auxerre, by an anonymous *Insolubilia* from the mid-thirteenth century,³ and perhaps by Simon of Faversham (ca. 1280) and John Duns Scotus.⁴ Such a notion is an

1. See the discussion of *cassatio* in Spade (1987) pp.43-45.

2. See the phrase '*supponeret simpliciter*' in the paragraph beginning '*Item alii*'. '*Simpliciter*' in this context does not appear to mean "simple supposition" as opposed to personal or material supposition, but rather "supposition absolutely" as opposed to "supposition only in a certain respect".

3. In ms Paris, BN lat. 16617, fols. 46-50v. The treatise has been attributed (without good grounds) to William of Sherwood. See De Rijk (1966).

4. See Spade (1987) p. 33 and n. 50.

obvious attempt to combine the framework of the Aristotelian fallacy *secundum quid et simpliciter* with a restriction on or rejection of self-reference.

Throughout Nicholas' question, there are references to the distinction between an "exercised falsehood" and a "conceived falsehood". The distinction is not clearly developed or explained, but appears to be closely related to the distinction between the *actus exercitus* and the *actus significatus* appealed to by Duns Scotus in his own discussion of *insolubilia* in his *Questions on the Sophistici elenchi*.¹ Bradwardine refers to and rejects such a view, and it is perhaps significant that he expresses it in terms of the "exercised" act as opposed to the "conceived" act; he does not use Scotus' phrase 'signified act'.

In the question from the Anonymous Monacensis (mid 13th c.), the suggestion of a restriction on self-reference, implicit in Nicholas of Paris' second previous opinion, is discussed at some length. Although the anonymous author recognizes that the point requires further support (which he does not provide in our text), he states quite generally that "*aliqua dictio pars alicuius enuntiabilis non posset supponere pro ipso*". In short, the author adopts what has elsewhere been called "strong *restrictio*", a blanket rejection of all self-reference across the board.²

On the other hand the anonymous author recognizes that Aristotle had said that an *insolubile* is absolute false, but true in a certain respect. Given the author's strong rejection of self-reference, it is easy to see why an *insolubile* would be absolutely false. But then how is it true "in a certain respect"? What is that respect? The author explicitly raises this question and discusses it at some length. But it must be said that his answer is obscure at best.

The otherwise unknown author Robertus de Aucumpno (1260s?) agrees with Aristotle that the *insolubile* 'I am saying a falsehood' is absolutely false but true in a certain respect. Like Nicholas of Paris' question, the main interest of this text comes perhaps from what the author says about other views. At the beginning of his question, he lists six different responses to *insolubilia*. They are:

(a) *Cassatio*. We have already seen this theory referred to implicitly in Nicholas of Paris' question. For that matter, we may also find an implicit allusion to this theory in Kilwardby's text: "*Et dicendum quod qui dicit se dicere falsum nec dicit simpliciter verum nec simpliciter falsum, et*

1. See Spade (1987) p. 36.

2. See Spade (1987) pp.41-42.

tamen concedo quod dicit aliquid ..." - and so presumably not "*nihil*" as the theory of *cassatio* would maintain. Curiously, although authors continued to mention (and reject) the theory of *cassatio* until the very end of the mediaeval *insolubilia*-literature, no one is known to have actually held the view after about 1225.¹

(b) By a distinction between the exercised act of speaking and the signified act of speaking. We have already seen such a distinction in Nicholas of Paris and other authors.

(c) By an appeal to the fallacy *secundum quid et simpliciter*. Robertus acknowledges that those who adopt this approach do so "*diversimode*". The texts we have reviewed here confirm this. A little later on in his text, Robertus refers to those who apply the notions "*simpliciter*" and "*secundum quid*" to the theory of supposition. We have seen this theory already in the second previous opinion mentioned by Nicholas of Paris, and in other authors as well.

(d) By an appeal to an *implicita contradictio*. Robertus says nothing further to explain this phrase, so that it is not at all clear just what theory he is referring to here. Note that the phrase should not necessarily be translated simply as "implicit contradiction". In mediaeval terminology, the term '*implicatio*' sometimes refers to a relative clause, and a *propositio implicita* is a proposition containing a relative clause. Robertus' reference to such a theory is especially intriguing, since no known mediaeval response to *insolubilia* fits this description.

(e) By "restricting". This refers to the theory that denies the possibility of self-reference, either in all cases (as with Anonymus Monacensis) or only in paradoxical cases (as with Walter Burley and William of Ockham later on).

(f) Finally, Robertus refers to those who claim that the difficulty with *insolubilia* is a metaphysical matter (rather than a logical one) and can scarcely be comprehended by human beings. As for opinion (d) above, Robertus' remark here is especially intriguing insofar as the present state of our knowledge does not permit us to identify anyone who held such an opinion. Clearly, there is much more to be learned about these early approaches to *insolubilia*.

The last two texts edited here - two questions from Anonymus Zimmermani's (ca. 1270) *Questions on the Metaphysics* and one question from another anonymous *Questions on the Metaphysics* (1270s?) later in the same manuscript - do not come from the tradition of commentary on the

1. See Spade (1987) p.43.

Sophistici elenchi and so, significantly, have nothing to do with the fallacy *secundum quid et simpliciter*.

In the first of the two questions from Anonymus Zimmermani, the author distinguishes two ways of "saying" something: saying something "by signification" and saying something "by inference" (*per consequentiam*). The author illustrates the distinction by examples, but the examples by themselves do not enable one to formulate precisely the theory underlying this distinction. It appears that the distinction has something to do with the distinction found in some later authors between "direct" and "consecutive" signification (see, for example, John Buridan, *Sophismata*, VIII, soph. 7, and Albert of Saxony, *Perutilis logica*, I, 6). According to that later distinction, anything that is not "directly" signified by a proposition, but is nevertheless implied by it, is "consecutively" signified by it. (Thus, 'The cat is on the mat' directly signifies that the cat is on the mat, but consecutively signifies that a being is on the mat, or that the cat is on the mat and God exists.) In the absence of a precise explanation of what it is to say something "by signification", it is difficult to say exactly how Anonymus Zimmermani's distinction is related to this later one.

In the second question from Anonymus Zimmermani and in the question from the later *Questions* in the same manuscript, both authors address the issue whether self-reference is possible. Both authors argue that it is indeed possible, and so disagree with the "restricters" mentioned by Robertus de Aucumpno and other authors.

The second of the two anonymous authors conducts his argument in the context of a larger discussion of time and tense. Since speaking is a process and takes time, it would appear that when the subject of a sentence is uttered (typically early in the sentence), the sentence as a whole does not yet exist, so that the subject term can hardly refer to the whole sentence in which it occurs. The author rejects this reasoning. (Note that the problem disappears if one considers written language rather than spoken language. Our author does not comment on this fact.)

The author's concern for the relation between facts about time and tense and facts about reference perhaps has some relation to the still mysterious theory of "*transcasus*" held by some early writers on *insolubilia*. According to this theory, the term 'falsehood' in the sentence 'I am saying a falsehood' (provided it is the only sentence I utter) refers, despite its present tense, to a time immediately before the present.¹ That is not what our anonymous author says here, but it is likely that speculations

1. See Spade (1987) pp.33-36.

like his had some bearing on the theory of *transcasus*. Much work remains to be done in this area.

The texts edited here provide us with valuable information about the development of the mediaeval *insolubilia*-literature in its early or seminal stage. The difficulties and occasional obscurities of these texts confirm the need for yet further investigations into this literature.

SOME LITERATURE ON THE MEDIEVAL LIAR.

- Ashworth, E.J. 1972: 'The Treatment of Semantic Paradoxes from 1400 to 1700'. *Notre Dame Journal of Formal Logic* 13: 34-52.
- Bos, E.P. (ed.). 1985. *John of Holland, Four Tracts on Logic (Suppositiones, Fallacie, Obligationes, Insolubilia)*. = *Artistarium* 5. Ingenium: Nijmegen.
- Bottin, Francesco. 1973: 'L'Opinio de Insolubilibus di Richard Kilmyngton'. *Rivista Critica di storia della filosofia* 28: 408-421.
- Bottin, F. 1976: *Le antinomie semantiche nella logica medievale*. Antenore: Padova.
- Bottin, F. 1985: 'The Mertonians' Metalinguistic Science and the *Insolubilia*'. In Lewry, Osmund (ed.), *The Rise of British Logic*. = *Papers in Mediaeval Studies* 7: 235-248. PIMS: Toronto.
- Braakhuis, H.A.G. 1967: 'The second tract on insolubilia found in Paris, B.N. Lat. 16.617. An edition of the text with an analysis of its contents'. *Vivarium* 5: 111-145
- Dumitriu, Anton. 1965: Le problème des paradoxes au Moyen Age. *Revue Roumaine des sciences sociales - Philosophie et logique* 9,3: 113-152.
- Hughes, G.E. 1982. *John Buridan on Self-Reference*. CUP: Cambridge.
- Lecq, Ria van der. (Forthcoming). 'Insolubilia in relation to modern discussions on paradoxes'. In Jacobi, K. (ed.), *Acts of the 8th European Symposium on Medieval Logic and Semantics*. Frommann-Holzboog: Stuttgart-Bad Cannstatt.
- Libera, Alain de. 1987: 'Bulletin d'histoire de la logique médiévale.' *Revue des Sciences philosophiques et théologiques* 71: 590-634
- Nuchelmans, Gabriel 1988. 'The Distinction Actus Exercitus/Actus Significatus in Medieval Semantics.' In Kretzmann, Norman (ed.), *Meaning and Inference in Medieval Philosophy. Studies in Memory of Jan Pinborg*. = *Synthese Historical Library* 32: 57-90. Kluwer: Dordrecht.
- Panaccio, Claude 1987: 'Guillaume d'Occam et les paradoxes sémantiques'. *Cahiers d'épistémologie* 8705
- Perreiah, A. 1978: 'Insolubilia in the *Logica Parva* of Paul of Venice'. *Medioevo* 4: 145-171.
- Pironet, Fabienne (forthcoming), 'John Buridan on the Liar Paradox'. In Jacobi, K. (ed.), *Acts of the 8th European Symposium on Medieval Logic and Semantics*. Frommann-Holzboog: Stuttgart-Bad Cannstatt.

- Récanati, François. 1983: 'Une solution médiévale du paradoxe du menteur et son intérêt pour la sémantique contemporaine.' In Brind'Amour, Lucie & Vance, Eugène (eds.). *Archéologie du signe. = Papers in Mediaeval Studies* 3: 251-264. PIMS: Toronto.
- Rijk, L.M. de. 1966. 'Some notes on the Mediaeval tract *De insolubilibus*, with the edition of a tract dating from the end of the twelfth century'. *Vivarium* 4: 83-115
- Roure, M.-L. 1970. 'La problématique des propositions insolubles au XIIIe siècle et au début du XIVe siècle, suivie de l'édition des traités de W. Sherwood, W. Burleigh et Th. Bradwardine'. *AHDLMA* 37: 205-326.
- Scott, T.K. 1966: *John Buridan: Sophisms on Meaning and Truth. A Translation and Introduction*. Appleton Century Crofts: N.Y.
- Scott, T.K. (ed.). 1977: *Johannes Buridanus: Sophismata. = Grammatica Speculativa* 2. Frommann-Holzboog: Stuttgart/Bad Cannstatt.
- Simmons, K. 1987. 'On a Medieval Solution to the Liar Paradox.' *History and Philosophy of Logic* 8: 121-140
- Spade, Paul Vincent. 1971: 'An Anonymous Tract on *Insolubilia* from Ms. Vat. Lat. 674. An Edition and Analysis of the Text.' *Vivarium* 9: 1-18.
- Spade, P.V. 1973: 'The Origins of the Mediaeval *Insolubilia* Literature.' *Franciscan Studies* 33: 292 - 309.
- Spade, P.V. 1974: 'Ockham on Self-Reference'. *Notre Dame Journal of Formal Logic*. 15: 298-300.
- Spade, P.V. 1975: *The Mediaeval Liar: A Catalogue of the 'insolubilia-literature'*. = *Subsidia Mediaevalia* 5. PIMS: Toronto.
- Spade, P.V. 1976: 'William Heytesbury's Position on *Insolubles*: One Possible Source.' *Vivarium* 14: 114-120.
- Spade, P.V. 1978: 'Robert Fland's *Insolubilia*: An Edition with some Comments on the Dating of Fland's Works'. *Mediaeval Studies* 40: 56-80.
- Spade, P.V. 1979a: 'Roger Swyneshed's *Insolubilia*. Edition and Comments.' *AHDLMA* 46: 177-220.
- Spade, P.V. 1979b: *William Heytesbury on 'Insoluble' Sentences. Chapter One of his 'Rules for Solving Sophisms'*. = *Mediaeval Sources in Translation* 21. PIMS: Toronto.
- Spade, P.V. 1980: *Peter of Ailly: Concepts and Insolubles. An Annotated Translation*. = *Synthese Historical Library* 19. Reidel: Dordrecht.
- Spade, P.V. 1982: 'Insolubilia'. In Kretzmann, N. & Kenny, A. & Pinborg, J. (eds.) *Cambridge History of Later Medieval Philosophy*: 246-253. CUP: Cambridge.
- Spade, P.V. 1987: 'Five Early Theories in the Mediaeval *Insolubilia*-Literature.' *Vivarium* 25: 24-46.

Sigla

[album]	album <i>delendum censeo</i>
[...]	<i>quaedam omisi</i>
<album>	album, <i>quod numquam in codice vel codicibus fuit, addendum censeo</i>
<<album>>	album, <i>iam deperditum vel invisibile, in codice integro extitisse puto</i>
\album/	album <i>secundario (inter lineas vel in mg.) inseruit scribe</i>
***	<i>lacuna a scriba indicata</i>
<***>	<i>lacuna a me statuta</i>
+album ac+	<i>verba album ac corrupta esse puto</i>
...	<i>vox quam vel litterae quas legere nequivi</i>

Robertus <Kilwardby>

Commentarium in Sophisticos Elenchos. Ad cap. 25¹

Consequenter quaeritur de processu iuxta hanc orationem definitam 'ego dico falsum'. Et quaeritur primo qui sic incipit loqui 'ego dico falsum', utrum quam dicit oratio sit vera vel falsa. Postea quaeritur utrum dicens eam dicat de oratione verum vel falsum. Postea quaeritur de consequentia argumentorum et² circa hunc processum.

1. Primo ergo quaeritur de oratione in se, utrum sit vera vel falsa.

Et videtur quod falsa: quia dato³ quod sit vera oportet quod verificetur pro aliquo supposito huius termini 'falsum' quod dicatur a me; sed non est aliquid dictum a me nisi hoc 'me dicere falsum' vel haec oratio 'ego dico falsum', quare sequetur quod hoc est falsum. Et ita et⁴ dato quod haec sit vera sequetur necessario quod sit falsa⁵. Quare patet quod haec oratio non est vera; non ergo dandum est istam esse veram.

Quod concedendum est.

2. Sed tunc quaeritur utrum dicens eam dicat verum vel falsum.

Si dicatur⁶ quod verum, ergo me dicere falsum est verum, ergo dico falsum, non ergo dico verum.

Item, dato quod dicam verum, ergo haec oratio est vera. Sed huius oppositum dictum est prius, sc. an<te> illud⁷ problema, quia si haec est vera, ergo ego⁸ dico falsum, sed non dico⁹ nisi hanc orationem, ergo haec oratio est falsa, et ita patet quod haec oratio est falsa, quare dicens eam non dicit verum.

Ad oppositum: dato quod dico falsum sed non dico nisi hoc "me dicere falsum", <****>

Item verum vero non repugnat, ergo quando duae propositiones repugnant, altera est falsa; sed illae duae repugnant 'me dicere falsum <est> falsum'¹⁰ et 'me dicere falsum', quia ex uno sequitur oppositum alterius. Si enim me dicere falsum est falsum, non dico falsum; sed haec est vera

1. P = Paris, BN lat. 16619: 66rA-B; C = Cambridge, Peterhouse 205: 339vA-B

2. et] om. C.

3. quia dato] supposito P.

4. et om. C.

5. haec sit verum ... quod sit falsa] hoc sit verum ... quod sit falsum C.

6. dicatur] detur P.

7. illud] id P.

8. ego om. C.

9. ego om. C.

10. <est> falsum om. C.

'me dicere falsum', et ex ista 'me dicere falsum' sequitur ista 'dico falsum'; et¹ ita dicens eam dicit falsum.

Et² dicendum quod qui dicit se dicere falsum nec dicit simpliciter verum nec simpliciter falsum, et tamen concedo quod dicit aliquid et quale, non tamen verum vel falsum, quia dato sic vel³ sic necessario sequitur oppositum.

Sed contra:

1. Dicit in littera⁴ quod⁵ qui sic dicit nihil prohibet simpliciter mentiri, ergo ipse dicit falsum simpliciter.

2. Item, concessum est prius quod haec est falsa 'ego dico falsum,' et si⁶ falsa, dicens eam dicit falsum; ergo⁷ etc.

3. Item, hoc falsum si sit pars subiectiva ad falsum simpliciter, ergo hoc falsum simpliciter est falsum; sequitur ergo 'hoc falsum, ergo falsum'; quare <cum> addito⁸ [eodem] non habente vim negationis vel distributionis adhuc sequitur sic⁹ 'dico hoc falsum, ergo dico falsum'.

Ad oppositum: Si aliquis dicens <se currere> simpliciter mendax est,¹⁰ ergo non currit; quare a simili cum dicens se dicere falsum simpliciter mendax est¹¹, ut dicit Aristoteles in littera, ergo non dicit falsum. Sed opposita non sequuntur ex eodem; quare cum ista <sunt> opposita 'dico falsum' 'non dico falsum',¹² <et> ex 'ista demonstratione' dicere falsum sequitur non dicere falsum, ergo ex eodem non sequitur quod dico falsum.

Item, duo repugnantia non sequuntur ex eodem antecedente; sed ibi sunt duae consequentiae 'dico hoc falsum, ergo dico falsum' et 'dico hoc falsum, ergo hoc est falsum', li 'hoc' repraesentat me dicere falsum, ergo dico falsum,¹³ et ita me dicere falsum est falsum, et secundum hoc non dico falsum; quare cum ex una dictione sequitur¹⁴ oppositum alterius,

1. et ex ista ... 'dico falsum' et] est falsum et C.

2. Et] Item P.

3. vel] non add. P.

4. Arist. SE 25 180b5-6.

5. quod] quia C.

6. si] similiter P : sic est C

7. ergo om. C.

8. addito] dico C.

9. sequitur sic] si C.

10. est] ut dicit Aristoteles add. P.

11. est] om. P.

12. non dico falsum] om. C.

13. ergo dico falsum om. C.

14. dictione sequitur] dictione non sequitur P : dictione sit C.

manifestum est quoniam repugnant; et si hoc, ergo si unum illorum sequitur ex ista 'dico hoc me dicere falsum', alterum non sequitur; sed ex ea sequitur ista 'ergo hoc est falsum', quia eius oppositum non potest stare, ut patet; quare ex eadem non sequitur ista, haec sc. 'dico falsum', quare stabit eius oppositum, sc. 'non dico falsum'.

Item, ex privatione alicuius sequitur negatio eiusdem, et non affirmatio. Verbi gratia, si Socrates differt a Platone, ergo Socrates non est Plato, et non sequitur 'ergo est Plato'. Sed cum dicitur 'dico hoc falsum', hic intelligitur [haec] privatio eius quod est 'me dicere falsum' oratio; ergo ex hac non¹ sequitur haec sc. 'me dicere falsum', sed haec 'me non dicere falsum'. Probatio minoris, cum dico sic 'dico² hoc falsum', inter haec duo 'hoc' et 'falsum' intelligitur quaedam implicatio, ut sc. "quod est"; est ergo sensus 'dico hoc falsum' i.e. "dico hoc quod est falsum". Quare cum haec 'demonstrat me dicere <***>³ quod solam privat falsitatem dicti nunc⁴; est enim sensus "dico hoc me dicere falsum, quod⁵ est falsum", et hoc privat me dicere falsum; quare ex hoc sequitur eius negatio, sc. 'non dico falsum', et non sc. quod dico falsum.

Et dicendum quod id quod dico 'dico falsum' in se <est ***⁶>, tamen prout cadit sub dictione mea neque est verum neque falsum simpliciter.

1. Ad primam rationem in contrarium dicendum quod Aristoteles per hoc quod dicit "nihil <prohibet> quin"⁷ non intendit quod 'quis⁸ dicit' falsum dicat; sicut enim dicens se currere, si mendax est, non currit, sic dicens se dicere falsum, si mendax est, non dicit falsum.

2. Ad secundum dicendum est quod non tenet 'si⁹ me dicere falsum est falsum, ergo si dico hoc dico falsum', quia dicere hoc cum hoc sit falsum facit distinctionem ad dicere falsum; dicere¹⁰ enim hoc cum hoc sit falsum est magis dicere verum. Unde tenet argumentum, quia unum oppositum destruit suum oppositum. Unde haec 'dico hoc falsum' [quod] est ac si diceretur 'dico hoc et hoc est falsum'. Unde cum dico 'dico hoc falsum me dicere falsum hoc est falsum' cadit implicatio ut "quod est", <est> ergo sensus 'dico hoc falsum' hoc est "dico hoc quod est falsum", sed 'hoc'

1. non] om. C.

2. sic dico om. C

3. Scriba codicis P lacunam suspicatus esse videtur, nam hasta inter dicere et quod distinxit.

4. nunc] num C & fort. P.

5. quod] hoc add. P.

6. ***] aliquid cj. Spade.

7. nihil prohibet quin] universaliter quoniam PC (potest tamen in P quin pro quoniam legi).

8. quis] aliquis C.

9. si] sed C.

10. dicere] dico PC.

supponit pro me dicere falsum, et implicatio dicit falsum, cum ergo dicit 'dico hoc falsum', idem est huic 'non dico falsum', quia dicere me dicere falsum quod est falsum, est me non¹ dicere falsum. Unde hic est² secundum quid et simpliciter in dicto argumento; quia dicere hoc falsum non est dicere nisi secundum quid. Quare cum sic arguit: "hoc³ -sc. me dicere falsum- est falsum," dico: falsum est secundum quid [et simpliciter], quia dicere hoc falsum non est dicere falsum simpliciter sed secundum quid.

3. Ad tertium dicendum quod hoc me dicere falsum potest considerari dupliciter: aut absolute et in se aut in comparatione ad dictionem. Si consideretur absolute et in se, sic est falsum simpliciter et sic est pars subiectiva ad falsum simpliciter; si autem consideretur secundum quod cadit sub dictione ut cum dicitur 'dico hoc falsum', sic non est pars subiectiva ad falsum: tunc enim est sensus "hoc falsum -dicitur enim hoc sc. me dicere falsum- quod est⁴ falsum dico⁵", et hic implicatur illud esse falsum, quod per⁶ li 'hoc' importatur, sed hoc est me dicere falsum, et ita est ibi privatio eius quod est me dicere falsum⁷ et sic est positio sui oppositi, sc. me non dicere falsum, quare videtur quod hoc modo non est pars subiectiva ad falsum.

Nicolaus Parisiensis

Commentarium in Sophisticos Elenchos. Ad cap. 25⁸

Postea dicit⁹ Auctor hanc orationem falsam 'aliquis dicit falsum' et fiat talis paralogismus: Quicumque dicit verum mentitus¹⁰ mentitur et non mentitur, sed aliquis dicens hoc verum 'se dicere falsum' mentitur, ergo aliquis mentitur et non mentitur. Et quaeritur quomodo sit ibi fallacia secundum quid.

Et dicunt quidam quod ibi est fallacia secundum quid ex deminutione eius quod est dicere, nam dicere est medium inter dicentem et +inter dictionem mediante quo dic.... exprimitur iam dicta.⁺¹¹ Unde sicut aliquis

1. non om. C.

2. est om. P.

3. hoc] hic C: hic vel hoc P.

4. est] et P.

5. dico] dicitur P.

6. quod per om. P.

7. et ita - falsum] om. P.

8. P = Praha MK L.76 (1322): 76rB

9. a()t vel d()t P.

10. mentitur P, ut vid.

11. inter - dicta] omnes fere voces dubiae lectionis.

videndo medium solum dicitur¹ nihil videre simpliciter sed quo, ita dicendo me dicere, quod est medium per quod dico, nihil dico simpliciter sed secundum quid.

Sed ista ratio non valet, quia non vult Auctor quod ibi sit falsitatis deminutio² sed veritatis; dicit enim in littera "nihil prohibet verum esse quo, simpliciter autem falsum".

Item³ alii aliter dicentes <dicunt> ibi esse fallaciam secundum quid per deminutionem falsitatis. Dicunt enim: cum dicitur 'dico falsum', li 'falsum' non supponit pro falso ibi exercito, sed pro falsis conceptis quae sunt alia ab isto, sicut cum dicitur 'nulla propositio est vera', si li 'vera' supponeret simpliciter pro ista propositione, cum ipsa sit vera, sic nulla propositio erit vera, et aliqua erit vera, quod est impossibile. Similiter, dicunt, est quod li falsum, cum dicitur 'dico falsum' non supponit pro se, sed pro aliis falsis conceptis. Unde non sequitur 'ille dicit se dicere falsum, ergo mentitur,' nam dicere falsum hoc non facit mentiri, quia non fuit falsum simpliciter.

Sed illa ratio⁴ non valet, quia non vult Aristoteles quod ibi sit deminutio⁵ falsitatis sed veritatis, est enim ibi falsum simpliciter, verum⁶ autem quo.

Et hoc concedo et propter hoc aliter dico quod dupliciter est falsum exercitum sc. exercitum vel a....tum⁷. Unde qui dicit 'dico falsum', cum li 'falsum' non supponat pro falso exercito sed pro aliis falsis conceptis, et non dicat aliquod talium falsorum conceptorum manifestum est quod dicit falsum simpliciter, verum autem secundum quid, quia verum dicit dicendo verum exercitum, unde ibi est secundum quid.

Solutio. Dico quod non +...+⁸ ibi est fallacia accidentis quia licet me dicere falsum sit verum simpliciter respectu dictionis⁹ alterius, tamen respectu meae dictionis est verum secundum quid et non simpliciter, quia veritas in mea deminuitur respectu mei mendacii; sic est ibi fallacia accidentis 'Solum Platonem loqui est verum si solus Plato loquitur, ergo si Socrates dicat solum Platonem loqui, dicit verum simpliciter', quia licet solum Platonem loqui sit verum simpliciter respectu dictionis ipsius Pla-

1. dicitur] dicimus vel dico P.

2. falsitatis deminutio] .f. d()is P, id quod figura dictionis sive fallacia divisionis significare consuevit.

3. item] ideo malim.

4. ratio] 2-3 voces add. &, ut videtur, del. P.

5. deminutio] d()o P.

6. verum] falsum P.

7. alteratum, ass..atum, aff..atum vel sim. P, ut vid.

8. una vox illegibilis P.

9. respectu dictionis] lectio incerta.

tonis, non tamen est verum prout cadit in dictione Socratis. Similiter in proposito.

Anonymus Monacensis
Commentarium in Sophisticos Elenchos. Ad cap. 25¹

Circa partem istam duo principaliter quaeruntur. Primum est de isto paralogismo 'ego dico falsum'. Secundum est de eis quae sunt circa litteram.

Circa primum quaeritur sic:

Dicit Auctor quod qui dicit se dicere falsum vel mentiri dicit falsum simpliciter, quo autem verum. Sed si hoc est verum, ergo si aliquis dicens se dicere falsum et nihil aliud quaerat: "Aut dico verum aut dico falsum?", competenter respondetur "Falsum".

Sed contra: Si dicens se dicere falsum dicit falsum, ipse nullum falsum dicit. Quod patet, quia si diceret aliquod falsum, dicendo se dicere falsum diceret verum; et si nullum falsum dicit et aliquid dicit, illud quod dicit est verum; sed nihil dicit nisi se dicere falsum; ergo se dicere falsum est verum; ergo se dicere falsum non est falsum; cuius oppositum dedit.

Ad hoc dicendum quod, sicut vult Aristoteles, dicens se dicere falsum dicit falsum² simpliciter, quia nullum falsum dicit. Sed notandum quod iste terminus 'falsum' supponit pro aliis falsis ab hoc, et non pro hoc quod est se dicere falsum, cum sit pars integralis ipsius. Et hoc modo supponimus, quamvis indigeat disputatione, sc. quod aliqua dictio pars alicuius enuntiabilis non posset supponere pro ipso. Supposito ergo quod li 'falsum' supponat solum pro aliis ab hoc, non est dubium quin dicens se dicere falsum dicat falsum cum nihil aliud dicat nisi hoc, et pro hoc non potest supponere.

Et si arguatur ulterius "ergo nullum falsum dicit ille", dicendum est quod verum est, sed non sequitur ulterius "nullum falsum dicit ille, ergo illud 'se dicere falsum' non est falsum cum dicit illud" quia pro isto non potest fieri descensus, cum iste terminus 'falsum' pro ipso non supponat nisi quo et improprie.

1. A = Admont 241: 84vA-B; M = München clm 14246: 41vB.

2. falsum] pati A.

Sed quaeritur ulterius de hoc quod dicit quod dicens se dicere falsum dicat falsum¹ simpliciter, verum quo; quia si dicens se dicere falsum dicat verum quo - ad quid?

Item, si dicens se dicere falsum dicat falsum simpliciter et dicit se dicere falsum, ergo dicit verum simpliciter, quod est contra Aristotelem et in veritate impossibile est +verum et falsum simpliciter+. Quaeritur etiam quoad quid sit ibi veritas, [et] cum sit ibi veritas quo, ut Auctor dicit.

Ad hoc dicendum quod dicens se dicere falsum dicit falsum simpliciter, verum quo. Et intellige, ut dictum est, quod iste terminus 'falsum' supponat pro aliis falsis ab² hoc.

Ad obiectum respondendum est verbo ad verbum sic: Si dicens se dicere falsum est verus quoad quid, res dicta est vera quoad quid - concedendum est hoc, quia se dicere falsum est verum quoad quid, quia alia falsa ab hoc quoad quid dicit, ad minus in isto termino communi 'falsum'; simpliciter autem nulla alia falsa dicit. Unde dicens se dicere falsum dicit verum quo, cum aliud falsum ab hoc dicit quo, sc. solum in suo communi.

Ad illud quod obicitur quod si hoc quod est se dicere falsum est verum quoad quid,³ necesse est quod ipse dicat falsum quoad quid, - et sciendum quod dicit falsum quoad quid, quia aliter non diceret verum quoad quid; et iterum dicit falsum simpliciter, et propter hoc dicit verum quoad quid; dicit autem falsum simpliciter dicens se dicere falsum, i.e. falsam propositionem simpliciter dicit, dicit autem falsum, i.e. dicendo illam propositionem simpliciter falsam dicit aliquod aliud falsum secundum quid; et hoc non est inconueniens nec contra Aristotelem.

Ad illud quod obicitur secundum quod probat quod si dicens se dicere falsum dicit simpliciter falsum quod ipse idem dicit simpliciter verum, respondendum est sic: non enim sequitur si dicens se dicere falsum dicit falsum simpliciter, propter hoc quod nullum aliud falsum ab isto dicat, quod dicens se dicere dicit verum.

Si obiciatur: "Dicit sicut est, ergo dicit verum, quia illud est falsum simpliciter, ut dicit Auctor, et hoc significat in dicendo se dicere falsum, ergo verum simpliciter dicit," dicendum quod hoc verum esset si li 'falsum' posset supponere pro enuntiabili cuius est pars. Unde dicendum quod dicens se dicere falsum non significat se dicere falsum simpliciter, sed significat se dicere aliud falsum ab hoc, quod non est verum nisi quo, sed si significaret se dicere falsum simpliciter et illud quod dicit esset falsum simpliciter, sequeretur quod simpliciter diceret verum.

1. dicat falsum] om. A.

2. ab] ad AM.

3. quid] potius aliquid A hac et sequente vice.

Ad illud quod ultimo quaeritur, cum veritas sit ibi quoad quid, quid sit illud et qualiter intelligitur, dicendum, sicut dictum est, quod iste terminus 'falsum' solum supponit pro aliis falsis ab hoc enuntiabili, et propter hoc cum dicens se dicere falsum non dicat simpliciter aliquod aliud falsum ab hoc, et tamen illud significet, dicit falsum simpliciter. Si ergo est falsitas propter hoc quod ipse non dicit aliud falsum ab hoc, quod tamen significatur per orationem, ergo si est veritas, oportet quod aliud falsum ab hoc enuntiabili dicat eo modo quo erit ibi veritas; sed aliud falsum non dicit nisi quo, sed dicendo illud enuntiabile 'se dicere falsum' dicit alia falsa quo, sc. in suo communi, et propter hoc cum significatur in illa propositione se dicere falsum aliud ab hoc et non dicit nisi quo, erit ibi veritas quo, falsitas autem simpliciter.

Et notandum quod supposito quod ille terminus 'falsum' coartetur pro aliis falsis ab hoc sicut supposuimus, ista propositio 'ego dico¹ falsum' significat me dicere falsum aliud ab hoc enuntiabili; quod aliud cum dicendo illud non dicatur nisi quo, erit huiusmodi propositio falsa simpliciter, vera quo. Utrum autem terminus aliquis possit supponere pro enuntiabili cuius est pars, et utrum possit coartari ille terminus ad alia, et unde ista artatio² proveniat quod³ ille terminus 'falsum' et consimilia supponet solum pro aliis falsis et non pro hoc, indiget disputatione, sed supponimus hoc gratia prolixitatis eiusdem.

Robertus de Aucumpno

Commentarium in Sophisticos Elenchos. Ad cap. 25⁴

Deinde dubitatur de orationibus quibus applicatur haec solutio, et primo de orationibus non contractis ad materiam moralem, et praecipue de ista quae propter sui difficultatem insolubilis appellatur. Circa quam multiplex incidit difficultas, quam divisim pertractare alibi,⁵ ut mihi videtur, esset⁶ idoneum; haec autem in communi aliquid⁷ tangendo:

Est autem multiplex modus hanc orationem formandi:

1. dico] om. A.

2. artatio] argumentatio A: ar()o M.

3. quod] quia A.

4. C = Cambridge, Peterhouse 206: 185rB-vB; P = Paris, Mas. 3489: 40rB-vB.

5. alibi] alibi C a.c. : om. P.

6. esset] non esse C: et P.

7. aliquid] ad in C.

Unus qui dictus est in sententia, sic: 'ego mentior, quia dico me facere quod non facio, et verus sum quia dico me mentiri, ergo verus sum et mendax.'

Alius modus praemittendo quaestionem sic: praedicto hoc 'Ego dico falsum' quaero 'Aut dico verum aut dico falsum?' - Si verum, ergo verum est me dicere falsum, ergo dico falsum. Si falsum, ergo falsum est me dicere falsum, ergo non dico falsum.

Ad hanc quaestionem¹ multipliciter respondetur:

Quidam cassando², dicendo quod nihil dicis.

Quidam per aequivocationem distinguendo dictionem exercitam et significatam.

Quidam vero per³ secundum quid et simpliciter; et hoc⁴ diversimode.

Quidam⁵ per implicitam contradictionem.

Quidam restringendo.

Quidam circa⁶ haec magis insudantes propter ingenii profunditatem dicunt huius orationis difficultatem esse metaphysicam et vix ab homine possibilem⁷ comprehendendi.

Est autem restringentium opinio quod, quia terminus non potest supponere pro eo cuius et pars, neque simpliciter nec quo.⁸

Solventium autem per⁹ secundum quid et simpliciter quidam dicunt quod terminus potest supponere¹⁰ pro eo secundum quid sed non simpliciter, et ideo haec oratio 'ego dico /P: 40vA/ falsum' est falsa simpliciter et secundum quid vera.

Has autem opiniones disputare et discutere¹¹ non intendo, sed solum duo¹² ad praedictae orationis solutionem necessaria in communi dicam,¹³

1. quaestionem] propositionem P.

2. cassando] cessando C et fort. P.

3. quidam vero per] quid C.

4. hoc] haec C.

5. quidam] dicta quia P.

6. circa] hoc circa add. C.

7. dicunt - possibilem] huius orationis difficultatem esse metaphysicam et vix ab homine possibile C : dicunt hanc orationem esse difficultatem metaphysicam vix ab homine possibilem P.

8. subaudias est verus qui sic loquitur vel sim.

9. per om. C.

10. supponere] supplere C.

11. disputare et discutere P : dis()re et dis()re C.

12. solum duo] i.e. (1) quare oratio sit simpliter falsa et (2) quare sit vera secundum quid; - quam explicationem si reieceris, solummodo tibi, opinor, scribendum erit.

13. necessaria - dicam] mec()a - dicta C.

sc. quare sic dicens 'ego dico falsum' vel 'ego mentior' sit simpliciter falsus, secundum quid autem verus.

Videtur mihi in principio quod sit simpliciter verus,¹ sic:

1. Omnis currens dicens se currere est verus, et omnis faciens quod se dicit facere; sed dicens hanc orationem 'ego dico falsum' facit quod dicit se facere - dicit enim se dicere falsum se dicente falsum² et dicit se mentiri se mentiente; ergo simpliciter est verus.

2. Item sic incipiendo loqui 'ego mentior' aliud mendacium a mendacio huius orationis mihi non inest, mendacium aut hoc mihi inest; sed hoc³ dicit haec oratio 'mentior' <quae> mentiri copulat pro praesenti mendacio;⁴ ergo est simpliciter vera; ergo dicens hanc simpliciter est verus.

3. Item si dicens se dicere falsum est falsus simpliciter, aut ergo hoc est quia nihil dicit, et tunc non dicit falsum, et ideo dicens se dicere falsum est falsus; aut quia dicit verum; aut quia dicit aliquid⁵ quod neque est verum neque est falsum. Sed nullo istorum⁶ modorum potest contingere, ergo non⁷ est simpliciter falsus. Quod⁸ nihil dicat cum dicat hanc orationem, hoc est improbabile,⁹ quamvis de hoc esset opinio. Quod autem verum dicat, hoc est contra Aristotelem dicentem quod sic dicens est secundum quid verus; ergo nullum verum dicit simpliciter. Quod autem dicat aliquid¹⁰ quod neque est verum neque est falsum, hoc est inconveniens, cum dicat propositionem, quamvis de hoc posset fieri litigatio.¹¹

Per huiusmodi ergo rationes videtur quod non sit simpliciter falsus et secundum quid verus.

Ad hoc posset dici quod cum sic dicitur 'ego dico falsum', haec propositio sicut quaelibet alia est affirmativa sui dicti, ergo affirmat hoc praedicatum 'dicere falsum' inesse mihi, ergo affirmat vere inesse quia inesse et vere inesse convertuntur, et ita qui affirmat inesse affirmat vere inesse, et ita quod haec determinatio 'vere' determinat inesse,¹² ergo dicit com-

1. Videtur - verus om. P.

2. facit quod dicit - dicente falsum om. C.

3. hoc] haec CP.

4. copulat pro praesenti mendacio] copulatum pro praesenti in dat(iv)o C.

5. aliquid] aliud C.

6. istorum] aliorum C.

7. non om. P.

8. Quod] quia C.

9. improbabile] impossibile C.

10. aliquid] aliquod C.

11. posset fieri litigatio] esset opinio vel litigatio P.

12. et ita - inesse om. P.

positionem¹ huius praedicati 'dicere falsum' cum hoc subiecto 'ego' esse veram; ergo si haec propositio est una, non designat eandem esse falsam; quare² haec dictio 'falsum' terminans³ transitum eius quod est 'dico' non copulat simpliciter pro hac compositione huius praedicati 'dicere falsum' cum hoc subiecto⁴ 'ego', quia tunc denotaret⁵ haec propositio⁶ hanc compositionem esse falsam. Cum ergo li⁷ 'falsum' non habeat aliud falsum pro quo possit copulare, et pro hoc non potest⁸ simpliciter copulare, ut iam dictum est, hoc praedicatum 'dicere falsum' non inest simpliciter huic subiecto 'ego'; et denotatur eidem inesse; est ergo haec propositio 'ego dico falsum' simpliciter falsa, quia dico me dicere falsum quod non dico,⁹ et sic dicens simpliciter est¹⁰ falsus. Et sic patet prima pars solutionis

Iterum, prolata hac oratione 'ego dico falsum' hic¹¹ est simpliciter falsa propositio¹², ut probatum est; ergo haec compositio falsa potest esse simpliciter appellatum falsi, non tamen potest esse appellatum falsi in quantum denotatur 'dicere falsum' inesse huic subiecto 'ego' per hanc propositionem 'ego dico falsum', quia tunc una et eadem propositio /c 185vB/ eandem compositionem diceret esse¹³ veram et falsam. Cum ergo 'falsum' de se possit pro hac compositione copulare,¹⁴ falsum tamen¹⁵ designatum inesse vere huic non potest pro¹⁶ eadem copulare, falsum autem denotatum¹⁷ inesse secundum quid potest pro hac compositione copulare, quia gratia falsi, non tamen gratia falsi sic accepti. Ergo haec propositio 'ego dico falsum' est vera secundum quid, et sic dicens est secundum quid verus. Et haec fuit secunda pars solutionis.

Similiter dico ad hanc orationem 'ego mentior' quod hoc verbum 'mentior' prout denotatur per hanc propositionem huic subiecto vere inesse quamvis ita non insit, non potest copulare simpliciter pro mendacio quod

1. compositionem] opinionem C.

2. quare] quia si P.

3. terminans] respectum et add. P.

4. subiecto] verbo C.

5. denotaret] denotat C.

6. propositio P & fort. C p.c. : compositio C a.c.

7. li] sit C.

8. pro hoc non potest scripsi : secundum hoc non potest C : pro hoc non pro P.

9. quia dico - non dico om. P.

10. est om. C.

11. hic] haec C & fort. P.

12. simpliciter falsa propositio] simpliciter propositio et simpliciter falsa P.

13. diceret esse] dicet esse C : diceret P.

14. pro hac compositione copulare] pro hac compositione C : per hanc compositionem copulare P.

15. tamen om. P.

16. pro] per C.

17. autem denotatum] designatum P.

causatur eo quod dicit hoc praedicatum inesse cum non inest; 'mentiri' tamen de se pro eodem potuit copulare, et sic 'mentiri' sic acceptum gratia huius totius quod est 'mentiri sic acceptum' non potest copulare pro hoc mendacio, gratia tamen¹ partis potest, quia gratia eius quod est 'mentiri'; ergo sic dicens 'ego mentior' simpliciter est mendax, quo autem verus.

Similiter dico ad hanc orationem 'Per deum, ego periuro', quod 'periuro' non potest simpliciter sed secundum quid² copulare pro periurio causato ex eo quod iuratur³ hoc praedicatum inesse cum non insit, et ideo simpliciter periurus est, secundum quid autem bene iurat.

Vel sub aliis verbis potest dici: in prima oratione⁴ 'falsum' terminans respectum eius quod est 'dico' gratia falsi potest copulare pro hac compositione falsa, non autem prout terminat transitum eius quod est⁵ 'dico', quia⁶ hoc verbum 'dico' in hanc compositionem non transit simpliciter; et ideo est prima simpliciter⁷ falsa, secundum quid autem vera.

Ad primum modum formandi facile est respondere, quia in praemissis sumitur una pars contradictionis secundum quid et in conclusione utraque simpliciter.

Ad secundum dicendum quod cum quaeritur "Aut dico verum aut⁸ dico falsum?", debet dici quod dicit simpliciter falsum, quo⁹ autem verum. Et cum arguit "ergo verum¹⁰ est me dicere falsum", /P: 40vB/ hoc verum est; non tantum est verum te dicere illud falsum quod dicis te dicere: dicis enim hoc quod est simpliciter falsum et dicis te dicere falsum simpliciter quod¹¹ non est hoc falsum quod dicis; et ideo debet inferri: 'ergo non dico falsum quod¹² dico me dicere', et si simpliciter inferatur 'ergo dico falsum,' patet quod <est fallacia> secundum quid¹³ et simpliciter ex omissione determinationis.

Ad tria obiecta contra solutionem dicendum:

-
1. tamen om. C.
 2. sed secundum quid om. C.
 3. iuratur] per add. C.
 4. oratione] terminatione P.
 5. est om. C.
 6. quia] quod C.
 7. simpliciter om. C.
 8. Aut - aut] An - an P.
 9. quo] quod C.
 10. et cum arguit ergo verum] etc. affirmat ergo C.
 11. quod] quia C.
 12. quod] quia C.
 13. quod - quid et] quod C : secundum quid et P.

1. Ad primum quod haec est simpliciter vera 'omnis¹ dicens se facere quod facit est simpliciter verus' et etiam ista² 'omnis faciens quod dicit se facere', dummodo faciat illud idem³ quod dicit se facere; si tamen aliquis dicat se currere non hoc cursu et currat hoc cursu, ipse est simpliciter falsus; sed sic incipiens loqui 'ego dico falsum' dicit se dicere falsum quod non est hoc falsum et solum dicit hoc falsum, et ideo simpliciter est falsus.⁴

2. Ad aliud dicendum quod cum dico 'ego mentior', denoto illud mendacium mihi inesse pro quo praesenter copulat hoc quod est 'mentior' prout hic stat; hoc autem non potuit esse mendacium tantum ex eo quod denotatur hoc praedicatum mihi inesse⁵ cum non insit, ut prius patuit, et ideo haec est simpliciter falsa.

3. Ad tertium dicendum quod maior propositio insufficienter dividit. Deberet enim dicere: "Si dicens se falsum est falsus, aut ergo quia nihil dicit; aut quia dicit verum; aut quia dicit aliquid quod neque est⁶ verum neque falsum; aut quia dicit se dicere tale falsum quod non dicit" - et haec ultima causa est vera, sicut videns caecum hominem dicens se videre hominem videntem falsum dicit, quia dicit se videre talem hominem qualem non videt.

Per iam⁷ dicta patet quod si diceretur 'in ore cuiuslibet dicentis⁸ falsum verum est ipsum dicere falsum', quod⁹ haec est vera si idem est falsum quod dicit et quod dicit se dicere, aliter autem non.

Anonymus Zimmermanni Quaestiones in Metaphysicam IV.26¹⁰

Utrum dicens omnia esse vera vel omnia esse falsa se ipsum interimat.
Videtur quod non:

1. Ille qui se ipsum interimit idem affirmat et negat; dicens autem omnia esse vera vel falsa non idem affirmat et negat, quoniam oratio una est quae significat unum de uno, sed haec 'omnia sunt vera' vel 'omnia sunt

1. omnis iter. C.

2. ista om. C.

3. illud idem] om. C a.c., in mg. additum est.

4. sed sic incipiens - falsus om. P.

5. pro quo praesenter - inesse om. P.

6. quia dicit - est] aliquid quod neque C.

7. iam] haec iam C, ut vid.

8. dicentis] dentis C.

9. quod] quia C.

10. P = Cambridge, Peterhouse 152: 19vA

falsa' est una oratio, ergo significat¹ unum de uno, et sic non idem affirmat et negat dicens quod omnia sunt vera; quare etc.

2. Item qui suam orationem interimit contradictoria includit; dicens autem quod omnia sunt vera contradictoria non includit, quoniam ista est affirmativa 'omnia sunt vera' et sua contradictoria est negativa; modo quamvis in negatione intelligatur affirmatio materialis, quia affirmatio est pars materialis negationis, tamen in affirmatione non intelligitur negatio; quare etc.

3. Item, qui se ipsum interimit simul dicit contradictoria; si igitur dicens omnia esse vera se ipsum interimeret, simul diceret contradictoria; nunc autem non contingit aliquem simul opinari contradictoria; si igitur dicens omnia esse vera diceret contradictoria, non contingeret aliquem opinari omnia esse vera; hoc autem est falsum: fuerunt enim aliqui qui hoc ponebant; ergo etc.

In oppositum est Aristoteles.

Intelligendum quod aliquis potest ponere vel negare aliquid dupliciter: vel per consequentiam vel per significationem. Per significationem sicut homo ponit animal; per consequentiam sicut homo risibile. Eodem modo aliquid interimit aliud vel per consequentiam, sicut ista 'Socrates est homo' interimit istam 'Socrates [non] est asinus'; vel per significationem sicut ista 'omnis homo currit' interimit istam 'iste homo non currit', quia 'omnis homo currit' significat illam 'ille homo currit' et ista interimit istam 'ille homo non currit'.

Quando igitur quaeritur utrum dicens omnia esse vera se ipsum interimat, dico quod sic; sed non interimit² se ipsum per significationem sed per consequentiam. Non per significationem ita quod ista 'omnia sunt vera' significet suam oppositam, sed ad ipsam sequitur sua opposita. Nam ad istam 'omne enuntiabile est verum' sequitur quod contradictoria huius, cum sit quoddam enuntiabile, erit vera; et si sit vera, ergo haec 'omne enuntiabile est verum,' quae <est> eius contradictoria, falsa erit, et sic non omnia sunt vera.

1. Ad rationem dicendum quod dicens 'Socrates est homo' et 'homo non est homo' se ipsum interimit per significationem; nam 'Socrates est homo' significat istam 'homo est homo'; haec autem interimit illam 'homo non est homo'; sed qui dicit 'omnia sunt vera' non significat eius contra-

1. significat: est et P a.c.

2. interimit| interimat P.

dictoriam, sed ad ipsam sequitur eius contradictoria, et ideo idem affirmat et negat, non secundum significationem sed secundum consequentiam.

2. Ad aliud dicendum quod qui se ipsum interimit, contradictoriam includit vel per significationem vel per consequentiam; et cum dicitur "dicens omnia esse vera non includit contradictoria", verum est secundum significationem, sed includit secundum consequentiam.

3. Ad aliud dicendum quod qui dicit omnia esse vera non dicit contradictoria quia significet contradictoria, sed quia ad ipsam sequuntur contradictoria.

Ad probationem dicendum quod contradictoria sub forma contradictoriorum non contingit manifeste¹ opinari, contradictoria tamen implicite bene contingit opinari: bene enim contingit opinari aliquam propositionem impossibilem, nam in omni propositone impossibili includuntur contradictoria et qui dicit omnia esse vera non dicit contradictoria sub forma contradictoriorum, ideo etc.

Anonymus Zimmermanni Quaestiones in Metaphysicam IV.27²

Utrum terminus supponat pro toto cuius est pars.

Videtur quod non:

1. Aristoteles vult quod qui negat loquelam concedit loquelam; iste autem cum ponat loquelam non ponit nisi istam 'nulla[m] loquela est, ponitur igitur ista 'nulla loquela est' et non negatur dicendo 'nulla loquela est' pro ista 'nulla loquela est'; ergo etc.

2. Item, terminus in oratione non supponit pro aliquo quod non participat formam ipsius; sed oratio non participat formam termini in oratione; oratio enim non est terminus; ergo etc.

3. Item, Boethius dicit "signum est quod se offert sensui aliud de<re>-linquens intellectui". Tunc signum se ipsum non repraesentat nec pro se ipso supponit, quare ista 'omne enuntiabile est falsum' non est sui ipsius repraesentativa; quare etc.

In oppositum est Aristoteles. Dicit enim quod qui dicit omne enuntiabile esse falsum se ipsum dicit esse falsum.

1. manifeste] m()te P, ut. vid.

2. P = Cambridge, Peterhouse 152: 19vA-B.

4. Item ad primam partem potest argui: qua ratione unus terminus supponeret pro toto cuius est pars, eodem modo et quilibet alius terminus; nunc autem hoc est falsum: dicendo enim 'omnis homo currit', \terminus/hic¹ non supponit pro toto cuius est pars.

Oppositum vult Aristoteles 2° Elenchorum ubi dicit quod qui iurat se periurare bene iurat et non bene iurat: bene iurat quo, simpliciter autem non bene iurat.²

Intelligendum quod aliqui sunt termini significantes essentiam simplicem ut 'homo' et 'lapis', aliqui sunt significantes complexionem ut 'oratio' 'propositio' etc. De terminis primo modo manifestum est quod non supponunt <pro> propositione³ cuius sunt partes; sed de terminis significantibus complexionem difficultas est, ut utrum dicendo 'omne enuntiabile est falsum' 'enuntiabile' supponat pro tota oratione - oratio enim ista participat formam huius termini 'enuntiabile' nec prohibet quin oratio posset dici pars respectu alterius extremi et econverso, diversimode tamen; oratio enim ista est pars subiectiva huius termini, 'enuntiabile' autem est pars integralis huius totius, ⁺et dato quod illud quod terminus talis supponit pro toto cuius est pars,⁺ terminus enim pro eisdem supponit in affirmativa et negativa, saltem indeterminate. Et hoc patet quia contradictio est unius et eiusdem; accipiamus tunc contradictoriam huius 'omne enuntiabile est falsum': ibi 'enuntiabile' negatur pro quolibet alio enuntiabili ab illo, quare negabitur pro isto 'omne enuntiabile est falsum'. Si igitur termini supponant pro eisdem in affirmativa et negativa, [quare] dicendo 'omne enuntiabile est falsum' 'enuntiabile' supponet pro ista totali oratione.⁴

1. Ad rationem dicendum quod in negando loquelam contingit duo considerare: vel rem negatam vel actum negandi. Res negata significatur per hanc orationem 'nulla loquela est', sed actus negandi non significatur sed potius exercetur. Modo dicens 'nulla loquela est' non concedit loquelam quantum ad rem negatam <<sed quan>>tum ad actum negandi, et ideo s...r <<...>> quod quantum ad <<actum>>⁵ negandi dicendo 'nulla loquela est' pars non supponit pro toto cuius est pars, quantum ad rem negatam supponit.

1. hic] hoc P, ut videtur.

2. Arist. SE 25 180a33-b1.

3. propositione] propositiones P a.c.: propositionibus P in mg.

4. oratione] omne P.

5. negatam - <<actum>> in mg. P. s...r] s^r P, ut videtur.

2. Ad aliud dicendum quod cum oratio non participat formam termini significantis <<essentiam>> simplicem, <<participat>> tamen formam <<termini>>¹ significantis complexionem.

3. Ad aliud dicendum quod signum dicitur esse vox ipsa, id quod vox apud intellectum derelinquit est res concepta; modo dicendum quod vox huiusmodi² 'omne enuntiabile est falsum' repraesentat intellectui aliud, sc. rem significatam, sed cum³ illud enuntiabile 'omne enuntiabile est falsum' participet⁴ formam significatam per terminum subiectum, poterit terminus subiectus supponere pro totali oratione.

4. Ad quantum patet solutio ex praedictis.

Anonymus

Quaestiones in Metaphysicam: IV.33⁵

De quinto capitulo et ultimo quaeritur⁶ utrum terminus communis incomplexus se extendens ad complexionem possit supponere pro toto cuius est pars.

Quod non videtur:

1. Quia qui componit propositionem prius accipit intentionem subiecti quam praedicati; igitur prius subiectum quam praedicatum; sed ante attributionem praedicati ad subiectum non est propositio illa cuius ille terminus est pars; ergo non supponit terminus pro eo (ante enim quam fiat non est); ergo etc. Eadem est ratio a parte audientis propositionem. Primo enim audit subiectum quam praedicatum, et ita prius audit partem quam audiat totum.

2. Iterum, signum <est> quod se offert sensui aliud derelinquens intellectui; igitur, cum ille terminus sit in ista propositione signum, non derelinquit intellectui istam propositionem./P: 335rA/

3. Item, impossibile est idem respectu eiusdem esse totum et partem. Sed terminus est pars integralis huius propositionis; igitur non supponit pro toto; quod si pro eo supponeret esset totum, et ita pars esset totum.

Ad oppositum:

1. significantis - termini] in mg. P.

2. huiusmodi] huius cum P.

3. cum] tamen P, ut videtur.

4. participet] participat P p.c.

5. P = Cambridge, Peterhouse 152: 334vB-336rA.

6. quaeritur] om. P.

Qui negat loquelam concedit loquelam; sed cum¹ negando loquelam non possit concedere loquelam nisi concederet illam quam profert, igitur iste terminus 'loquela' supponet pro loquela quae hic profertur.

Item, istae duae contradicunt 'propositio est vera' 'nulla propositio est vera'. Sed in ista 'propositio est vera' supponitur indeterminate pro omni propositione, et ita pro contradictoria istius propositionis quae est 'nulla propositio est vera'. Et si dicatur 'omnis propositio est vera', in ista supponitur pro contradictoria determinate, pro ista sc. 'aliqua propositio non est vera', et in ista supponitur alia indeterminate, igitur in ista 'omnis propositio est vera' supponitur illa eadem.

Item, si nulla propositio demonstranda² sit, sed destruatur, et dicat sic "Propositio est", quod dicat verum probatio: Affirmat enim aliquid et non affirmat nisi propositionem esse, et sic est in re quod propositio est, igitur haec est vera 'propositio est', significat enim esse sicut est in re, et est vera, et tunc necessario verificatur pro aliquo supposito, et non nisi pro isto supposito 'propositio est'; igitur etc.

Quod sic confirmatur: agat ignis in aerem corrumpendo ipsum; fiat approximatio; in ultimo instanti dicat aliquis "Ignis generatur"; istud non profertur nisi in tempore; ista propositio est vera, et si ignis non generetur nisi in ultimo instanti prolationis. Iterum quando profertur vox aliqua, non oportet quod res praedicati in toto tempore in quo profertur vox illa insit subiecto, sed pro aliquo illius temporis, sc. primo vel medio vel ultimo; impossibile enim est in ultimo instanti generationis ignis dicere 'ignis generatur', quia prolatio in tempore est et non absolute. Propter hoc tales propositiones sunt verae, et ita cum aliquo temporis in quo profertur haec vox 'propositio est' insit praedicatum subiecto, ad minus pro ultimo instanti in quo profertur; igitur, ut videtur, poterit iste terminus 'propositio' <supponere> pro toto, ad minus in ultimo instanti.

Item, illud sufficit ad verificationem alicuius quod est quando exigitur ad verificandum. Si enim dicam "homo" et velim dicere quod homo existit exigitur ne hominem esse ad hoc quod ego verificem propositionem, sc. esse hominem? - quod si sic, 'homo' significaret hominem esse. Dicatur ulterius "existit" - adhuc non exigitur hominem esse nec quantum ad verificationem. Et ulterius dividas tempus in quo profertur ultimam litteram, numquam adhuc exigitur hominem esse; sed completo, ut sic dicendo "homo existit" exigitur hominem esse, quia hoc significatur. Potest igitur illud in locutione locutionem verificare pro supposito quod suppositum est

1. cum] in P.

2. demonstranda] dem()da P.

quam cito exigitur esse, et pro <eo> potest supponere 'propositio' quod est propositionis suppositum, et adeo cito cum exigitur esse. Non enim exigitur dum profers in principio vel in medio, sed in ultimo.

Dicitur secundum negantes restrictiones quod terminus potest supponere pro toto cuius est pars, quia terminus potest supponere pro supposito futuro, non tamen potest pro ipso /P: 335rB/ verificari.

Alia opinio <est> quod in successivis <terminus potest supponere> pro eo quod est vel fuit vel erit; huiusmodi sunt propositio, oratio - et talia sunt successiva et ita possunt pro supposito futuro supponere.

Istud bene dicitur, tamen nisi addatur aliquid, falsitatem habet. Suppositum enim futurum non potest attribui alicui rei enti nec aliquid ens alicui supposito futuro. Dicitur tamen ad praesens quod terminus communis potest supponere pro toto cuius est pars, et necessario.

Et sciendum quod ad hoc quod aliquis terminus supponens respectu verbi de praesenti supponat pro aliquo supposito +pro quo lationem¹⁺ non exigitur quod illud suppositum sit in toto tempore prolotionis² (syncategorematicae) vocis, quia per totum tempus vocis prolotionis non significabatur esse (et accipio hoc 'totum' syncategorematicae). Nihil autem requiritur ad verificationem prolotionis quod per vocem non significabatur. Sic igitur dicto 'Caesar fuit' non exigitur Caesarem esse sed fuisse. Ad hoc similiter quod terminus verificet locutionem pro aliquo supposito respectu verbi de praesenti sufficit quod suppositum illud sit in aliquo illius temporis in quo profertur vox, ita quod non magis determinet sibi primum instans quam secundum vel tertium, immo indifferenter; tunc enim primo sufficit supposito³ esse ad verificationem locutionis in quo exigitur ad verificandum, sed hoc non est nisi in ultimo instanti, quia in ultimo instanti significatur. Illud igitur in quo significatur illud de necessitate exigitur. Prius tunc est significare quam exigi; significari autem non potest nisi per propositio<nem> affirmativam, et ita per assertionem et per propositionem. Exactio tunc entitatis suppositi et significatio entitatis suppositi et entitas suppositi se habent secundum ordinem. Exigitur enim suppositum esse quia significatur propositionem esse; et significatur quia est; entitas igitur suppositi est prior, et ita propositio est antequam exigatur sive antequam significetur - prius, dico, aliqua prioritate, ut sc. natura, simul tamen tempore.

1. lationem vel lationi vel locutionem vel locutioni P.

2. prolotionis] s.l. P.

3. supposito] quamvis dativus defendi possit, suppositum scribendum esse suscipior.

Similiter sicut dicto 'propositionem esse est verum' haec est vera quia sic est in re sicut significatur esse per sermonem, similiter sic dicto 'propositio est vera' dicitne verum aut falsum dato quod nulla alia sit? - vel si dicat¹ aliquis 'propositio est falsa', quis magis mentitur?

Dico quod ille qui proponit istam 'propositio est vera' magis mentitur quam qui profert aliam, licet uterque mentiatur, supposito quod nulla propositio sit. Cuius ratio est: ad hoc enim quod aliquod suppositum verificet locutionem, quamvis non exigatur antequam significetur, necessarium tamen est quod esse suum non sit posterius suo significare; veritas vero propositionis dicitur esse veritas significationis; propositio enim est vera quia significat verum; veritas igitur in propositione praesupponit significationem sicut est, et falsitas praesupponit significare sicut non est; significare vero² esse quod non est vel non esse quod est, cum non possit significari nisi per propositionem, relinquitur igitur praeexistere propositionem; attribuere igitur esse verum propositioni est attribuere verum propositioni tamquam signo et esse falsum similiter; attribuere similiter verum propositioni est denotare ipsam significare verum attribui alicui sicut est. Esse tunc est causa significationis et verae propositionis ita quod esse /P: 335vA/ verum est posterius sua significatione et suo esse, ita quod qui significat verum inesse propositioni significat propositionem prius significare prioritate causae ad effectum. Et tunc quando aliquod suppositum exigitur ad verificandum aliquam locutionem, requiritur quod sit prius vel simul. Sed quando hic dicitur 'propositio est vera' esse verum est posterius significatione propositionis.

Igitur qui sic incipit loqui 'propositio est vera' significat quod ante attributionem veri ad propositionem significat propositionem esse sicut est, ali<0>quin non causaretur veritas. Et cum i[s]ta sit in re quod antequam compleatur ultima littera in proferendo non est propositio, attribuitur igitur esse verum propositioni antequam compleatur propositio; non enim copletur ista propositio nec habet esse nisi cum profertur ultima littera eius quod est 'vera'; propter quod simpliciter falsa est. Et similiter de hac 'propositio est falsa': falsitas est in propositione sicut in signo, et prius sibi attribuitur falsitas antequam propositio sit; propositionem enim significare falsum est propositionem significare propositionem prius significare, et <prius> significare praesupponit prius esse. Ista tamen magis falsa est 'propositio est vera', quia qui talem propositionem profert significat verum inesse propositioni antequam existat, et ista propositio non est an-

1. dicat] dicas P.

2. vero] non P ut videtur.

tequam verum sibi attribuitur; significat similiter se significare verum. Propter primum mentitur quia significat falsum; propter secundum similiter mentitur quia significat se significare verum et in rei veritate mentitur. Qui vero dicit 'propositio est falsa' mentitur propter attributionem falsi ad propositionem cum non sit; ista etiam propositio significat se significare falsum, et sic est in re, et propter hoc secundum quid¹ est vera. - Si dicatur "Non videtur esse simile vero quod ista sit vera 'propositio est' et ista falsa 'propositio est vera'," dico quod sic propter praedictam causam.

Sed si dicas² "dico verum' estne ista vera vel falsa?", dico quod ista est falsa 'dico verum' absolute, et ista similiter 'dico falsum', cuius causa est quia verum sermonis praesupponit sermonem significantem verum. Sic igitur dicto 'dico verum' significat dictum suum esse verum, et ita attribuit verum dicto; sed significare verum attribui dicto est denotare dictum significare et prius significare, eo quod propter significare attribuit sibi verum; denotare vero dictum prius significare est significare dictum prius esse antequam verum sibi attribuat. <Dictum significatum> per istam tamen³ propositionem 'dico verum' antequam compleatur ultima littera non est; ante igitur attributionem veri ad hoc quod est 'dico' non est ibi verum, quia non est; significat enim tunc aliter quam sit in re, in re enim ita est quod non est verum in re ante attributionem veri ad dictum.

Similiter 'dico falsum', ista propositio significat falsum inesse dicto. Significat igitur dictum significare falsum antequam sibi attribuat falsum, et ideo simpliciter falsa; quia tamen significat se dicere falsum, propter hoc secundum quid est vera.

Ex quibus sequitur quod regula solum habet veritatem in terminis qui significant aggregatum ex subiecto et praedicato vel aliquid superius ad ista. In illis tunc non habet veritatem quae sunt naturae prioris quam sit aggregatum ex subiecto et praedicato. Propter quod regula non habet locum in istis dictionibus 'verum' et 'falsum'; non enim significant aggregatum ex subiecto et praedicato, immo significant qualitatem ipsius complexi, cuius causa dicta est prius. Ad hoc enim quod aliquis terminus loquelam verificet pro aliquo supposito requiritur quod illud suppositum simul sit cum significatur esse; verum autem et falsum sunt posteriora propositione; entitas vero sive ens simul est cum propositione. In /P: 335vB/ talibus autem⁴ 'propositio' 'enuntiatio' 'ens' 'sermo' 'vox' - sic[ut] enim

1. quid] quod P.

2. dicas] dicam P.

3. tamen] tunc P.

4. subintellige <regula habet locum>

dicto 'ens est' vera est simpliciter, non enim requiritur ad veritatem huius nisi ens esse, quia sic significatur esse, entitas vero est simul vel prius quam aliquid significet, ideo potest pars pro toto supponere quia illud suppositum quod requiritur ad verificandum locutionem adeo cito est cum exigitur esse.

Et si dicat aliquis: Sic[ut] incipiens loqui 'dico propositionem' dicit verum quia significat se dicere propositionem, et hoc non potest nisi per propositionem, igitur prius est propositio vel simul est cum exigitur ad verificandum; <dico quod ***>.

1. Ad rationem. Cum arguit "intellectus primo accipit subiectum etc."; dico quod terminus communis de se verificari potest pro quolibet supposito in praesenti, praeterito et futuro, et ita cum propositio futura sit suppositum propositionis, habet propositio naturam ut possit supponere pro supposito futuro vel non erit propositio futura suppositum propositionis. Quantum enim¹ est ex virtute termini in supponendo non magis exigitur quod² stet pro praesenti quam pro futuro vel praeterito; et dicto 'proposito existi' non est hic aliquid quod coartat orationem³ stare pro praesenti, <sed> completa oratione, sic 'propositio existit', stat li 'propositio' pro praesenti et est in actu cum exigitur esse in actu; et ita non obstante quod sit subiectum respectu praedicati, non tamen requiritur quod actualiter sit suppositum prius illud pro quo debet supponere, sed post, non enim requiritur esse actuale suppositi sed esse potentiale quousque significetur; propter quod potest terminus supponere pro supposito futuro, quod quidem suppositum erit actualiter praesens cum ipsi subiecto additur hoc verbum 'est'. Supponebant enim qui ponunt quod non potest supponere pro toto quod illud suppositum requiritur esse tale ante unionem praedicati cum subiecto quale significatur post attributionem praedicati ad subiectum, et fuerunt decepti. Similiter est de audiente - audiens enim subiectum audit suppositum in potentia, audiens vero praedicatum audit suppositum in actu.

2. Ad secundum dicitur quod quoddam est signum ex impositione, quoddam ex natura; ut quodlibet est signum sui ipsius ex⁴ natura, alterius tamen signum est ex impositione. Unde propositio habet veritatem de signo ex impositione. Unde vox repraesentat vocem naturaliter et rem ex im[pro]positione.

1. enim] similiter P.

2. quod] quam P.

3. propositionem] hominem P.

4. ex supra in scripsit P.

Alio modo solvitur sic: quia ratio signi est quod illiud cuius est signum offerat intellectui, non quia non repraesentat sed idem et aliud, sed vox repraesentat a<u>ditui voce<m> solum, intellectui vero rem et vocem, quia nisi intellectu apprehenderet¹ vocem, non apprehenderet rem, quod falsum est.

Iterum tertio solvitur per hoc: Cum dicitur quod pars potest supponere pro toto cuius est pars, non pono quod tota propositio sit signum, sed dico quod terminus est quod supponi; sed id pro quo supponit, tota propositio est unde; aggregatum ex subiecto [et aggregato] et praedicato repraesentat intellectui.

Dicitur quarto modo quod idem potest esse signum sui ipsius et alterius diversis rationibus.

3. Ad tertium dicendum quod in eodem genere totius impossibile est quod idem sit totum et pars; idem tamen <potest esse> pars integralis et idem potest esse totum universale respectu eiusdem totius respectu cuius est pars integralis, loquendo de tali /P: 336rA/ parte quod² significat aggregatum ex materia et forma. Unde etsi paries sit pars integralis et sit totum universale, non tamen significat aggregatum ex omnibus partibus domus, propter quod supponere pro domo non potest.

Item, si arguatur sic "<Qui> negat loquelam, concedit loquelam, quia si loquela possit supponere pro illa loquela cuius est pars, tamen negato significato negatur quodlibet participans illam formam, et ita sequeretur <negatio> huius suppositi, et ita non concederet loquelam", dicitur quod quantum est ex re negata negatur hoc suppositum +qua+ ego dico 'loquela est'; verumtamen etsi res significata negetur, ex actu tamen prolationis ponitur, propter quod in illa duo contradictoria includuntur. Unde negatur quantum est ex parte rei significatae, non tamen quantum est ex parte actus prolationis.

Item, qui dicit omnem orationem esse veram dicit contrariam suae propositionis esse veram, et ipse dicit ipsam esse falsam, sed si propositio possit supponere pro eo cuius est, non diceret se ipsam esse falsam. -Dico quod quantum est ex parte rei affirmatae sequitur ipsam esse veram, ex quadam tamen regula sequitur ipsam esse falsam, quae est ista quod si una contrariarum est vera, reliqua est falsa; unde simul ponit et destruit.

1. apprehenderet] apprehenderit P.

2. quod] fort. quae scribendum (sed propter tali praecedens, quod defendi potest).